

BREVET TIL HEBREERNE

Brevet til Hebreerne er den 19. boken i NT. Den kaller til trofasthet mot Jesus som er den fullkomne oppfyllelsen av profetiene og håp i Det Gamle Testamente.

Forfatteren av brevet

Tradisjonelt har apostelen Paulus vært oppfattet som hebreerbrevets forfatter. Men ikke alle bibelfortolkere mener dette. Brevet stil vokabular, form og innhold er annerledes enn det vi finner i Pauls øvrige brev. Et poeng som støtter denne teorien er at forfatteren beskriver seg selv som annen generasjons kristne som var avhengige av apostlenes øyenvitnebeskrivelse av Jesus.

- hvordan skal vi da unnfly om vi ikke akter så stor en frelse? Denne frelsen, som først ble forkynt av Herren, ble stadfestet for oss av dem som hadde hørt ham. Heb 2:3 NB

Paulus betraktet seg selv som et øyenvitne til den oppstandne Kristus og ville ikke beskrevet seg selv slik vi leser i Hebr. 3:2. Paulus mente at hans opplevelse av Herren oppstanden, satte ham på lik linje med de andre apostlene.

- Men sist av alle ble han òg sett av meg som det ufullbårne foster. 9 For jeg er den ringeste av apostlene, jeg er ikke engang verd å kalles apostel, fordi jeg har forfulgt Guds menighet. 1Kor 15:8-9

Siden forfatteren av boken ikke er nevnt i selve brevet, har mange spekulert i hvem forfatteren er. Flere har blitt nevnt så som Lukas, Barnabas, Apollo eller kanskje også Stefanus. Hebreerbrevet ble ikke akseptert som en gudgitt skrift av den vestlige kirken før etter år 367.

Men man kommer ikke bort fra at teorien om at hebreerbrevet var Paulus forfatterskap når man leser avslutningen av brevet:

- Jeg ber dere på en særlig måte om å gjøre dette, for at jeg så meget snarere må bli gitt tilbake til dere. Heb 13:19

- Dere skal vite at vår bror Timoteus er løslatt. Hvis han kommer snart, skal jeg besøke dere sammen med ham. 24 Hils deres veiledere og alle de hellige! De fra Italia hilser dere. Heb 13:23-24

Hebreerbrevets form og stil

Hebreerbrevet har ikke den vanlige åpningsformen slik de andre av Paulus brever. Brevet avsluttes heller ikke slik andre brever i NT gjør det. Noen har derfor tenkt at brevet i sin originale form må ha vært bibeltimer i en av kirkene i Rom som har blitt samlet til ett skrift og senere distribuert til andre menigheter omkring. Denne teorien kan kanskje utledes fra disse ordene i brevet:

- Om dette har vi mye å si som også er vanskelig å forklare, fordi dere er blitt sløve til å høre. Heb 5:11

Forfatteren viser stor evne til å levere overbevisende argumenter. Han har uten tvil stor kunnskap og forståelse av mange gammeltestamentlige sannheter og makter å utlede og tolke disse på rett måte i forhold til Jesus Messias. Ikke bare forfatterens men også hans lesere (hebreere) er godt kjent med GT. Deres bibel var Septuaginta-oversettelsen av GT skrevet i 250 f. Kr. i Alexandria, Egypt av 70 jødiske skriftlærde. Hebreerbrevet har 29 direkte sitater fra GT men også 53 mer indirekte henvisninger til GTs skrifter.

Datum for Hebreerbrevet

Det har blitt hevdet at brevet mange henvisninger til templet og offerttjenesten, ypperstepresten og prestatjenesten, viser at hebreerbrevet var skrevet før Jerusalems ødeleggelse i år 70.

Annen bevisførsel for datum er det faktum at Hebr. 10:32-34 beskriver en forfølgelse som ble utholdt av leserne av brevet. Denne spesielle forfølgelse kan ha vært under Keiser Claudius for fordrev alle jødene fra Rom i år 49 e.Kr. Mange mistet alt de eide i denne forfølgelsen.

- Der traff han en jøde som hette Akvilas og var født i Pontus. Han var nylig kommet fra Italia med sin kone Priskilla, fordi Klaudius hadde påbudt at alle jøder skulle forlate Roma. Dem ga han seg i lag med. Apg 18:2 NB

Dette betyr at Hebreerbrevet kan ha blitt skrevet mellom 49 og 70. Noen tidfester brevet til år 64.

Den historiske situasjonen

De første kristne ble ofte utsatt for forfølgelse. I begynnelsen ble de Kristus-troende forfulgt av jødene slik vi kan se det i Apostelgjerningene.

- Men for at dette ikke skal utbre seg enda mer blant folket, så la oss alvorlig true dem til ikke mer å tale til noe menneske i dette navnet. Apg 4:17

- De kom så med dem og stilte dem fram for Rådet. Og ypperstepresten spurte dem 28 og sa: Vi ga dere streng befaling om at dere ikke skulle lære i dette navnet. Og se, dere har fylt Jerusalem med deres lære og vil føre dette menneskets blod over oss! 29 Da svarte Peter og apostlene: En skal lyde Gud mer enn mennesker! Apg 5:27-29

- Men da de hørte dette, stakk det dem i hjertet, og de skar tenner mot ham. 55 Men han var fylt av Den Hellige Ånd og rettet blikket opp mot himmelen. Han så Guds herlighet og Jesus stå ved Guds høyre hånd. Apg 7:54-55

- Og Saulus samtykte i mordet på ham. Samme dag brøt det løs en stor forfølgelse mot menigheten i Jerusalem, og alle unntatt apostlene ble spredt utover bygdene i Judea og Samaria. Apg 8:1

Åpenbaringsboken, 1 Peter og kan hende også Markus evangelium ble til i forfølgelsestider. Det kan hende også hebreerbrevet ble til i slike tider.

Situasjonen rundt hebreerbrevet var slik at brevets lesere sto i fare for å vende tilbake til jødedommen. De var blitt troende og hadde konvertert fra jødedommen til

troen på Kristus. Men vanskeligheter og forfølgelser fra de ortodokse jødene hadde ført til en svekkelse av deres standhaftighet. Det er hebreerbrevets forfatters hensikt å advare dem mot et slikt tilbakefall til en religion (jødedommen) som ikke lenger har relevans og ikke kan føre noe menneske frem til frelse. Han beviser gjennom sitt brev at alt det jødedommen så frem til var Kristus og at han er oppfyllelsen av jødefolkets aspirasjoner om syndsforlatelse og håp om evig liv. Brevet hovedtese er at Jesus er bedre enn englene, enn Moses, enn Aron etc.

GUD HAR TALT TIL OSS

- Etter at Gud i fordums tid mange ganger og på mange måter hadde talt til fedrene gjennom profetene, har han nå i disse siste dager talt til oss gjennom Sønnen. Ham har han innsatt som arving til alle ting. Ved ham har han også skapt verden. Han er avglansen av hans herlighet og avbildet av hans vesen, og han bærer alle ting ved sin krafts ord. Etter at han hadde fullført renselsen for våre synder, satte han seg ved Majestetens høyre hånd i det høye. Heb 1:1-3

1. GUD HAR TALT I FORDUMS TID

Det fantastiske er at Gud har talt. Dette betyr at han har behaget å åpenbare seg for oss mennesker. Dette er den eneste metoden som gir mennesket innsyn i Gud – nemlig ved at han åpenbarer seg for oss.

2. HAN HAR TALT MANGE GANGER

Gud har ikke bare talt én gang men mange ganger. Det betyr at hans åpenbaring er blitt gjentatt og utvidet. Hans åpenbaring er fremadskridende og hans åpenbaring har økt i klarhet og lys. Dette har skjedd over et langt tidsrom.

3. GUD HAR TALT PÅ MANGE MÅTER

Gud har talt på mange måter. Han har talt gjennom direkte åpenbaring. Han har talt ved syner og drømmer, han har talt ved å inspirere sitt ord i profetene.

- Og han sa: Hør nå hva jeg har å si dere: Når det gjelder en profet som dere, så gir jeg, Herren, meg til kjenne for ham i syner og taler med ham i drømmer. 4M 12:6

Og Herren talte til Moses ansikt til ansikt, som når en mann taler med sin neste. Så vendte han tilbake til leiren, men hans tjener Josva, Nuns sønn, en ung mann, var alltid i teltet. 2M 33:11

4. GUD GAV ÅPENBARINGEN TIL FEDRENE

De som mottok åpenbaringen er "fedrene". Disse fedrene er i første rekke patriarkene, Abraham, Isak og Jakob, men også Jakobs sønner.

- Og Stefanus svarte: Brødre og fedre, hør på meg! Herlighetens Gud åpenbarte seg for vår far Abraham mens han var i Mesopotamia, før han bosatte seg i Karan. Apg 7:2

- Og han gav ham omskjærelsens pakt. Han fikk så sønnen Isak og omskar ham på den åttende dag. Og Isak fikk Jakob, og Jakob de tolv patriarkene. Og patriarkene ble misunnelige på Josef og solgte ham til Egypt. Men Gud var med ham. Apg 7:8-9

5. HAN HAR TALT GJENNOM PROFETENE

Guds åpenbaring skjer gjennom profetene. Disse menn – og kvinner – som Gud utvalgte er redskaper Herren kalte for å kanalisere sitt ord gjennom dem til jødene og til verden.

-For dere vet først og fremst dette, at intet profetord i Skriften er gitt til egen tydning. For aldri er noe profetord brakt fram ved menneskers vilje, men de hellige Guds menn talte drevet av Den Hellige Ånd. 2Pet 1:20-21

-Den var ikke i tidligere tidsaldre gjort kjent for menneskenes barn slik som den nå er blitt åpenbaret for hans hellige apostler og profeter ved Ånden: Ef 3:5

GUDS SISTE ÅPENBARING – I SØNNEN

Det gamle testamentets profetier peker fremover mot Sønnens komme. Men faktum er at Jesus er grunnlaget for Guds hele plan med jorden, verden og folkeslagene.

1. JESUS FORMET TIDSALDRENE

Det finns tre ord på gresk for "verden".

- *Kosmos* = universet
- *Eukomenos*= menneskeverden
- *Aion*= tidsaldrene, verden i tid

I Hebr. 1:2 brukes ordet AION som betyr tidsalder eller verden i tid. Ordet for "skapt" er mer riktig "formet" eller "dannet".

Dette betyr at Gud formet, dannet, planla tidsaldrene i Sønnen eller gjennom Sønnen. Dette betyr at han var utgangspunktet for Guds plan og samtidig den som skulle gjennomføre denne planen.

2. JESUS ER GUDS ORD

I fordums tid talte Gud ved profetene – i disse siste dager har han talt til oss i Sønnen, det er Jesus Kristus Johannes beskriver dette så vidunderlig vakkert i sitt evangelium.

- I begynnelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Alt er blitt til ved ham, og uten ham er ikke noe blitt til av alt som er blitt til. Joh 1:1-3

- Det som var fra begynnelsen, det som vi har hørt, det som vi har sett med våre øyne, det som vi betraktet og våre hender rørte ved, om livets Ord – og livet ble åpenbaret, og

vi har sett det og vitner og forkynner dere livet, det evige, som var hos Faderen og ble åpenbart for oss – 1Joh 1:1-2

Det Gud ville si til oss i sin hele og fulle sannhet, har han uttrykt gjennom Sønnen Jesus Kristus. Den som har sett Jesus har sett Gud.

- Ingen har noensinne sett Gud. Den enbårne Sønn, som er i Faderens favn, han har forklaret ham. Joh 1:18

3. JESUS ER ARVINGEN

Jesus er arvingen til både himmelen og jorden. Dette er han i kraft av å være den enbårne Sønnen. Det betyr at han er eier av alt det skapte og samtidig også Herre over alt det han selv har skapt.

- har han nå i disse siste dager talt til oss gjennom Sønnen. Ham har han innsatt som arving til alle ting. Ved ham har han også skapt verden. Heb 1:2:

- Men da vingårdsmennene fikk se ham, samrørde de seg med hverandre og sa: Dette er arvingen. La oss slå ham i hjel, så arven kan bli vår. Luk 20:14:

4. JESUS ER SKAPEREN

Jesus er en evighetsperson og var til stede ved skapelsen i det han er selve skaperverkets utgangspunkt og opphavet til alle ting

- For i ham er alt blitt skapt, i himmelen og på jorden, det synlige og det usynlige, enten det er troner eller herredømmer eller makter eller myndigheter. Alt er det skapt ved ham og til ham. Kol 1:16

5. JESUS ER AVGLANSEN AV GUDS HERLIGHET

Ingen kan se Gud i hans herlighet eller åsyn til åsyn. Men i Jesus kan vi se Guds herlighet ettersom han er avglansen av Guds herlighet. Kristus reflekterer Guds herlighet (doxa). Og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss. Og vi så hans herlighet, en herlighet som den enbåren Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet. Joh 1:14

- De viste seg i herlighet og talte om hans bortgang, som han skulle fullbyrde i Jerusalem. Peter og de som var med ham, var tynget av søvn. Men da de ble fullt våkne, så de hans herlighet og de to menn som stod sammen med ham. Luk 9:31-32

6. AVBILDET AV GUDS VESEN

I Jesus får vi klart se Guds vesen. Hans kjærlighet først og fremst men også hans makt til å gjøre det gode. Jesus avslører og åpenbarer sannheten om Guds innerste følelser og vesen. Jesus er ett med faderen på samme måte som en et speil reflekterer personen som ser i speilet.

*- Jesus sier til ham: Så lang en tid har jeg vært hos dere, og du kjenner meg ikke, Filip? Den som har sett meg, har sett Faderen. Hvordan kan du da si: Vis oss Faderen? Joh 14:9
Han er et bilde av den usynlige Gud, den førstefødte framfor enhver skapning. Kol 1:15*

JESUS FULLFØRTE RENSELSEN

I dette ligger Jesu store gjerning på jorden. Han skulle fullføre renselsen for våre synder. Det gjorde han på korset da han gav sitt blod for all verdens synd. På hans soning hviler hele forsoningen med Gud.

- Men alt dette er av Gud, han som forlikte oss med seg selv ved Kristus og gav oss forlikelsens tjeneste. Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser og la ned i oss ordet om forlikelsen. 2Kor 5:18-19

JESUS STO OPP IGJEN

Men ikke bare det at han døde, Jesus sto også opp igjen fra de døde på den tredje dagen etter sin død og for opp og satte seg ved Faderens høyre hånd i det høye.

- Hvem er den som fordømmer? Kristus er den som er død, ja, mer enn det: som også er oppstått, som også er ved Guds høyre hånd, som også går i forbønn for oss. Rom 8:34

- med blikket festet på Jesus, han som er troens opphavsmann og fullender. For å oppnå den glede som ventet ham, led han tålmodig korset, uten å akte vanæren, og har nå satt seg på høyre side av Guds trone. Heb 12:2

NÅ HOLDER HAN ALLE TING OPPE

Hva er det som gjør at ikke alle ting kollapser? Skjønt det ser ut til at verden går mot sin sikre undergang og menneskene har lagt til rette for fullstendig kaos? Det er fordi Kristus sitter på maktens høyeste trone og holder alle ting oppe ved sin krafts ord.

- Og Jesus trådte fram, talte til dem og sa: Meg er gitt all makt i himmel og på jord! Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende! Matt 28:18-20

Vi må prise Gud for Sønnen og leve tett opp til ham så skal vi få regjere med ham og arve alle ting sammen med ham!